

Sjáldan kemur fluga. . .

William Heinesen fortelur einastaðni, at sótu hann og Jørgen-Frantz Jacobsen og fingur sær öl onkustaðni í Keypmannahavn, so fegnaðist Jørgen-Frantz stórliga, um ein fluga settist á ölglasíð. Hann plagdi tá at bera fram orðatakíð „Sjáldan kemur fluga í feiga manna fat“. Men Jørgen-Frantz Jacobsen var feigur, tá ið hann skrivaði „Barbaru“ ella „Barbu og harra Pál“, sum hon eitur í týðingini hjá Christiani Matras. Longu í 1922 gjordu tuberklarnir vart við seg, og í tríati árunum gjordu teir so mikið um seg, at alt arbeiði var ein kapprenning við deyðan. Tá ið hævundurin andaðist í mars 1938, hevði hann ikki fullkomiliga útint ta ætlan, hann hevði havt við skaldsøguni.

Tað má sigast at vera ein guds lukka, at handritið til „Barbaru“ er til í heilum líki, tí Jørgen-Frantz sendi tað til nøgv vinfólk at meta um. Sama heyst, sum Jørgen-Frantz Jacobsen andaðist á vári, fór Christian Matras á Gyldendals forlag við handritinum, men synd er at siga, at ráðgevin Poul la Cour var ovurfegin, hóast hann eisini helt ymiskt gott vera í skaldsøguni. Ein atfinning var, at bókin var ikki nýskapandi, ein onnur – og kanska tann týðningarmiklasta – var, at bókin var ikki liðug.

Nú verður handritið sent William Heinesen, sum tettaðir nøkur glopp og skrivur alt inn á maskinu. Í eini samrøðu vil hann vera við, at tað var júst tí at handritið var so ringt at lesa – tað var á trémur av útstrikingum og uppiskoytum – at Gyldendal hevði víst tað frá sær. William varð eisini biðin um at gera ein enda, men tað sýtti hann.

Tað rættaða og innskrivaða handritið varð nú sent Gyldendal, og nú er viðvent í holuni. Aftur hesa ferð er tað Poul la Cour, og nú er hann sera væl nøgdur við avrikið. Viðvíkjandi titlinum, so hevði Jørgen-Frantz Jacobsen eitt skifti í hyggju at geva skaldsøguni heitið „Far, veröld, far væl“, eftir sálminum hjá Thomas Kingo, sum hevur so stóran leiklut í bókini. Men sambært William Heinesen helt hann, at „hesin titlurin var ov átrokandi, ov langtandi“. Í

Mánadagin komandi hevði Jørgen-Frantz Jacobsen verið 99 ár. Og í heyst vóru 60 ár liðin síðani skaldsøga hansara „Barbara“ kom út. Á føðingardegnum kemur bókin „Den yderste kyst - og andre essays“ út í Danmark við tekstum eftir Jørgen-Frantz Jacobsen. Jógvan Isaksen, bókmentafrøðingur, hevur lagt til rættis og skrivað eftirmæli

brævaskiftinum sínámillum kallaðu Jørgen-Frantz og William aloftast bókina fyrri *Barbaru* ella *Barbaru-bókina*, so tað var rættiliga líkatil at navngeva skaldsøguna.

Tað var altso nóg mikið, sum royndi at seta fót fyrri bæði skrivning og útgávu. Men so skuldi ein hildið, at tann

stórfringna móttøka hon fekk av lesarum og ummælarum hevði tryggjað henni sess í bæði donskum og føroyskum bókmentum? Hjá lesarunum: ja. Hon er prentað og uppafturprentað í mongum hundræðtúsund eintøkum um allan heim. „Barbara“ kom út tann 6. september 1939 og fekk eina framúr

móttøku frá bæði ummælarum og lesarum. Útgávumánaðin bleiv hon prentað í 4 ferðir 2000 eintøkum, restina av árinum í 3 ferðir 4000 eintøkum, og bara á donskum er hon komin í væl omanfyri 200.000 eintøkum. Sostatt er „Barbara“ ein av mest seldu skaldsøgum í Danmark yvirhøvur.

Hjá bókmentafólki: nei. Í bókmentasøgum verður hon bara nevnd, verður vird einar tvær reglur og so ikki meira. Danska bókmentasøgan í níggu bindum, sum Gyldendal gav út, ber av við hesi burturkveistran: „Hansara einasta skaldsøga *Barbara*, ein søgulig kærleik-søga, var ein bestseljari“.

W. Glyn Jones ger í eini grein í tíðarritinum Scandinavia vart við hetta fyrirbrigdi: „Hóast hon er heimsgitin (hon er týdd til næstan tjúgu mál), so er tað kortini eins og *Barbara* nú elvir til trupulleikar millum bókmentafólk, sum um teir ikki rættiliga vita, hvat teir skulu siga um hana“.

Glyn Jones vil vera við, at ein av orsökunum er, at lesararnir hava krøkt seg fastar í titlin og ikki geva tí gætur, at hann av fyrstan tíð var „Far veröld, far væl“. Tískil smokkar helvtin av tematikkinum burturímillum.

Hóast Jógvan Isaksen heldur, at Glyn Jones undirmetir bókmentafólk, tá ið hann vil vera við, at titlurin einsamallur skal hava beitt hesi á skeiva kós, so er hann samdur við honum í tí, at tað er merkisvert, at tað er skrivað so lítið um eina so nógvis lisa og umhildna bók.

Jørgen-Frantz Jacobsen skrivaði alt sitt lív. Frá 1925 til 1937 skrivaði hann eina røð av kronikkum í Politiken, og teir alraflestu snúgu seg um føroyskt víðurskiftir. Somuleiðis gav hann í 1927 út bókina „Danmark og Færøerne“, sum er eitt framúr íkast til kjakið um víðurskiftini ímillum londini bæði. Í tjugunum gjørdist hann leysur medarbeiðari á Politiken, og frá 1932 til 1934 arbeiddi hann fast fyrri blaðið. Men alla tíðina forðaðu nýggj herðindi av herviligu sjúkuni, at hann fekk avrikað tað, hann fegin vildi. Í 1934, meðan hann lá á Vejle-fjord Sanatorium, fór hann undir skaldsøguna „Barbaru“.

Brot úr fyrsta kapitli í bókini „Á verðin, verðin“ eftir Jógvan Isaksen, ið nágreiniliga víðger skaldsøguna „Barbaru“.
Lagt til rættis Turið Kjølbro